

don Tonči Matulić
Vlaška 38
HR – 10000 Zagreb
Hrvatska

Njegova Svetost Papa FRANJO
00120 Città del Vaticano

OTVORENO PISMO NJEGOVOJ SVETOSTI PAPI FRANJI

Vaša Svetosti!
Dragi papa Franjo!

Tridesetak građanskih udruga i inicijativa uputilo Vam je u petak, 15. studenoga 2013. godine otvoreno pismo u kojem Vas pozivaju da svima u Hrvatskoj, a na prvom mjestu hrvatskim biskupima, naročito kardinalu Josipu Bozaniću i sisačkom biskupu Vladi Košiću, „(...) uputite poruku kršćanske nade mira. Hrvatskom društvu treba Vaš poticaj na snošljivost i ljubav prema bližnjemu“. Pismo je intonirano pomirljivo, jer drugačije ne bi imalo smisla uputiti ga Vama. No, pored općega pomirljivoga tona pisma i poziva na snošljivost, na poštivanje ljudskih prava, naročito prava manjina, i na miran suživot svih hrvatskih državljana, ono je opterećeno možda nevidljivom, ali stvarnom logikom *perfidiae Diaboli*.

To su teške riječi. One nužno zahtijevaju, radi ljubavi prema istini i pravdi, argumentirano pojašnjenje. Te riječi ne iznenađuju one koji dobro znaju, a to znači da to što znaju empirijski je dokazano i provjerljivo da se od potpisanih građanskih udruga i inicijativa nikada nisu čule pomirljive riječi, dotično riječi kršćanske nade mira, bezuvjetne snošljivosti i ljubavi prema Katoličkoj crkvi koja je u Hrvatskoj. Uz to treba podsjetiti da Katolička crkva nije bilo koja niti bilo kakva društvena organizacija, nego božanska ustanova koja je sakrament spasenja ili znak i sredstvo najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda (usp. *Lumen gentium*, 1). Prema tome, dok se pojedine građanske udruge i inicijative zauzimaju za partikularne ljudske interese i koristi, za pojedinačna dobra shvaćena prema svom suženom i uskogrudnom gledanju na određeni društveni fenomen, dotle se Katolička crkva zauzima za univerzalne ljudske vrijednosti i interese i za opće dobro shvaćeno u svjetlu vjere u Boga trojstvene ljubavi Oca i Sina i Duha Svetoga koji sve ljude bez razlike ljubi u istini i pravdi i sve ih kao svoju ljubljenu djecu poziva na oprost, na snošljivost, na mir, na bezuvjetno poštivanje ljudskoga dostojanstva svake ljudske osobe, uključujući i žrtve, prema primjeru i načelima Božjega Evanđelja. Zbog toga njihovo pismo, zaogrnuo vapajem za mirom i snošljivošću u hrvatskom društvu, a što je nesumnjivo i vapaj crkvenoga evanđeoskog navještaja, ispod haljine skriva izokrenute teze i zloupotrebu uzvišenih argumenata pomoću kojih zaključuju ovako: Katolička crkva u Hrvatskoj, posebno neki njezini pastiri, konkretna je smetnja, kočnica ili prepreka ostvarivanju kulture kršćanske

nade mira, oprosta i pomirenja među svim hrvatskim državljanima bez obzira na njihove razlike.

Ako je dijalog jedna od nužnih karika u ostvarivanju spomenute kulture, onda valja zapitati potpisane građanske udruge i inicijative gdje i kada su one vodile i zastupale istinski društveni dijalog svih zainteresiranih subjekata o gorućim pitanjima hrvatskoga društva? I to ne s pozicija partikularnih i uskogrudnih, nego s pozicija univerzalnih vrijednosti i općega dobra koji se vode jedino logikom istine i pravde? Odgovor na ovo pitanje je prelagan i utoliko banalan, jer one su, barem one prisutnije i glasnije među njima u hrvatskom društvu, vodile uglavnom monolog koji možda nije uvijek bio slobodno izabrani monolog pojedinih članova, ali je zasigurno bio nametnuti monolog radi očuvanja statusa i sigurnih dotoka novca. Monolog koji ponekad nije bio lišen ni otvorenih vrijeđanja osjećaja niti ponižavanja svojih neistomišljenika, a među kojima je, ako ne uvijek izrijeком na prvom mjestu, onda idejno svakako među glavnima stajala upravo Katolička crkva u Hrvatskoj ili, konkretnije, neke njezine izjave, inicijative, pojedinci i skupine.

U pismu iz iskustva prepoznajemo podvučenu đavolsku prevrtljivost čija se bit sastoji upravo u tome da se ona koristi Božjim jezikom, Božjim porukama i Božjom logikom da potuče i obescijeni sve što je Božje, a na prvom mjestu Crkvu Božju. U pismu se koriste poruke pape blaženoga Ivana Pavla II. o pomirenju i poruke hrvatskih biskupa iz sredite devedesetih godina o dostojanstvu svake žrtve s namjerom da se pokaže kako navodno dvojica djelatnih pastira Katoličke crkve u Hrvatskoj ne djeluju u skladu s tim porukama. U toj podvali prepoznajemo ispunjenje riječi Svetoga pisma: „Ustat će mnogi lažni proroci i mnoge zavesti“ (Mt 24,11).

Stoga ono što dovodimo u pitanje i što podvrgavamo radikalnoj kritici jest nama u Hrvatskoj već dobro poznata prevrtljivost koja skriva zloću motiva, a pokazuje se u optužbi drugoga, u ovom slučaju izrijeком dvojicu pastira Katoličke crkve u Hrvatskoj, te zajedno s njima i cijelu Crkvu, da šire nesnošljivost i onemogućavaju oprost i pomirenje u Hrvatskoj između većinskoga hrvatskog naroda i srpske nacionalne manjine. Time se imputira da je u pismu spomenuti problem uvođenja dvojezičnosti u hrvatskom gradu Vukovaru, heroju i žrtvi iz hrvatskoga Domovinskog rata, zapravo vjerski problem, dotično problem vjerske nesnošljivosti između većinskoga katoličkog življa i manjinskoga pravoslavnog življa u tom gradu.

Dragi papa Franjo, budite uvjereni da je u tome točna jedino statistika, dakle da su većinski Hrvati u Vukovaru uglavnom ili većinom katoličke, a manjinski Srbi uglavnom ili većinom pravoslavne vjeroispovijesti. To je dakle jedina činjenica u pismu koju možete smatrati istinitom. Ali da je problem međunacionalne nesnošljivosti u Vukovaru na prvom mjestu vjerski ili čak da je u svojoj biti vjerski, to smatrajte notornom podvalom. Upotreba biranih kršćanskih riječi koristi jedino za diskvalifikaciju kršćanstva odnosno Crkve. Zbog toga je pismo podjednako uvredljivo za katoličke, kao i za pravoslavne vjernike u Hrvatskoj, a napose za one koji žive u gradu Vukovaru. Pitamo se zašto se potpisane građanske udruge i inicijative i inače u svome djelovanju ne vode zahtjevima kršćanske ljubavi na koju se pozivaju u pismu u kojemu jednostrano prozivaju dvojicu hrvatskih katoličkih pastira, ali i Katoličku crkvu u Hrvatskoj općenito? Kad bi se neke od njih vodile zahtjevima kršćanske ljubavi lako bi prepoznale da u rješavanju gorućih društvenih problema trebaju započeti od samih sebe.

Dragi papa Franjo, uvjeravam Vas da problem uvođenja dvojezičnosti u gradu Vukovaru nije neposredno povezan sa spomenutom statističkom činjenicom. On, dakle, nema nikakve veze s praksom vjere, barem ne s praksom vjere hrvatskih katoličkih vjernika kojima je vjera uvijek bila izvor utjehe i nadahnuće u traganju za mirom i pomirenjem. Optužba u pismu vrijeđa vjerske osjećaje katoličkih, ali i pravoslavnih vjernika. Problem, stoga, na prvom mjestu ima veze s nepromišljenim i lošim političkim odlukama bivših i sadašnjih vladajućih garnitura koje su često donesene pod snažnim pritiskom jednostranih, partikularnih i nerijetko konspirativnih djelovanja nekih potpisanih građanskih udruga i inicijativa. One Vam se u pismu obraćaju s molbom da nam se obratite, a žele da to učinite na identičan način njihovom pristranom i partikularnom gledanju.

Dragi papa Franjo, Vaša riječ nam je uvijek dobrodošla. Nemojte odgađati ili se ustezati da nam uputite riječ kršćanske nade mira i ohrabrenja da budemo još vjerniji svjedoci Isusa Krista i njegova evanđelja te još odaniji sinovi i kćeri Crkve u Hrvatskoj. Radi Vaše bolje informiranosti na putu zajedničkoga traženja istine osvjetlit ćemo jedan problem koji već gotovo dvadeset godina čeka na rješenje, a jedan od glavnih uzroka zašto je tomu tako nalazi se u lošim motivima i stilu djelovanja nekih građanskih udruga i inicijativa koje su Vam uputile otvoreno pismo.

Smatramo da nekima od njih motivi nisu čestiti. Da bi motiv bio čestit treba ga oblikovati i pokretati priznanje univerzalnih humanih vrijednosti koje zahtijevaju bezuvjetno poštivanje. On se treba ravnati zahtjevima općega dobra koje traži požrtvorno zauzimanje za ukupnost onih uvjeta koji omogućavaju svim članovima društvene zajednice da ostvare svoje ciljeve i prispiju do ispunjenoga i sretnog života. Za razliku od toga potpisane građanske udruge i inicijative vode se partikularnim interesima i koristima i zbog toga je njihovo zauzimanje za oprost, pomirenje i snošljivost u hrvatskom društvu uvijek opterećeno hipotekom pristranoga gledanja i partikularnoga zauzimanja. Neke od njih se predano zauzimaju za otkrivanje svih žrtava Domovinskoga rata i procesuiranje svih ratnih zločinaca, ali to ne čine snagom priznanja temeljnih univerzalnih humanih vrijednosti i na način promicanja zajedničkoga dobra svih građana, nego se one njima samo koriste u svrhu ostvarivanja svojih partikularnih interesa i pristranih sudova. To se naročito vidi iz činjenice da neke potpisane građanske udruge i inicijative uopće ne mare za glavni uzrok Domovinskoga rata, ne zanima ih njegova narav niti ih zanimaju stvarne (ljudske!) posljedice koje je on prouzročio na ratnim žrtvama i na dušama preživjelih ljudi. Tako se hvalevrijedna briga za zaštitu dostojanstva ratnih žrtava promiseće u jednostranu zaštitu jednih, a grubu povredu dostojanstva drugih žrtava. To vrijedi i za slučaj uvođenja dvojezičnosti u gradu Vukovaru. Hvalevrijedna briga za zaštitu ljudskih prava manjine promiseće se u pristranu zaštitu prava jednih na uvredu i poniženje prava drugih. To ne samo da nije kršćanski, nego uopće nije ispravan ljudski pristup, jer ljudsko dostojanstvo svih ljudi, a naročito egzistencijalno ranjenih, zahtijeva apsolutno i bezuvjetno poštivanje.

Sveti Oče, smjerno Vas molim da zbog svega uputite riječ kršćanske i ljudske pouke hrvatskim građanskim udrugama i inicijativama da svoje djelovanje otvore zahtjevima univerzalnih humanih vrijednosti i zajedničkoga dobra svih, a na prvome mjestu onih koji su najviše pretrpjeli u Domovinskome ratu te još i danas trpe zbog razornih posljedica ratnoga stradanja. Uz loše političke odluke vladajućih političkih garnitura, bivših i sadašnjih, najveću odgovornost za sadašnje „vruće“ stanje u gradu Vukovaru, čiju žrtvu i hrabrost u

Domovinskome ratu komemoriramo upravo danas, snose upravo neke od viđenijih i utjecajnijih potpisanih građanskih udruga i inicijativa. A tomu je tako, jer su upravo kao udruge neizlječivo pristrane i vode se isključivo partikularnim interesima u svome djelovanju. Zbog toga se ne mogu ni mjeriti ni uspoređivati s Katoličkom crkvom koja zastupa i poziva sve na priznanje i poštivanje univerzalnih humanih vrijednosti i promicanje zajedničkoga dobra svih hrvatskih građana. Jer, da su se potpisane građanske udruge i inicijative vodile tim motivima danas u Vukovaru ne bi bilo novih patnji ljudi koji nose teško breme ratnih posljedica. Ne bi se događalo ni to da neki vukovarski krvnici likuju i odmahuju rukama kao da se njih patnja žrtava, istina i pravda u Vukovaru ne tiču.

Tako je kamuflirana, kao vuk u janjećoj koži, logika đavolske prevrtljivosti u pismu koje Vas, dragi papa Franjo, mami da uputite plemenitu i očekivanu poruku kršćanske nade mira cijelom hrvatskom društvu. Slijedom duha pisma ona može lako polučiti suprotne učinke baš kao što djelovanje nekih građanskih udruga i inicijativa stalno luči suprotne učinke od onih za koje se javno zauzimaju, jer su pristrane i selektivne. Konkretno zauzimanje za dobro nije na prvom mjestu određeno biranim retoričkim figurama i lijepo sročnim porukama, nego je ono određeno čestitim motivima, priznanjem univerzalnih humanih vrijednosti koje zahtijevaju bezuvjetno poštivanje i promicanjem zajedničkoga dobra svih građana radi njihova ljudskog dostojanstva, a naročito ranjenih i onih koji trpe.

Dragi papa Franjo, ovo pismo Vam ne prenosi poruku da je Katolička crkva u Hrvatskoj već sve učinila što je mogla i bila dužna učiniti u pogledu oprosta, pomirenja i snošljivosti u hrvatskom društvu, nego Vam samo prenosi poruku o podmuklo smišljenoj podvali potpisanih hrvatskih građanskih udruga i inicijativa koje bi Vas preveslale na svoje partikularne interese i pristrana gledanja, a protiv istine u ljubavi koja priznaje univerzalne humane vrijednosti i zauzima se za zajedničko dobro svih ljudi.

Izvolite, Sveti Oče, primiti izraze moga dubokog sinovskog poštovanja.

Odan Vam u Gospodinu,



don Tonči Matulić

U Zagrebu, na obljetnicu posvete bazilika sv. Petra i Pavla u Rimu, 18. studenoga 2013.